

How Goes the World / Histoire(s) du Théâtre V

TIM ETHELLS /
NTGENT

Johan Thielemans

Gezien op 16 november 2023
NT Gent

De scène ademt de sfeer van de jaren vijftig. In het midden staat een ronde tafel, tegen de achterwand een grote rode sofa, aan de rechterkant een stapel stoelen. Er zijn ook twee witte deuren. De wanden zijn opgetrokken uit panelen die zo uit de reserve lijken te komen. Het ademt allemaal sjofele kleinburgerlijkheid uit.

17 NOVEMBER 2023

Aan de rechterkant klinkt muziek uit een pianola (de spelers doen vaak alsof ze piano spelen). De pianola is niet de enige geluidsbron. Op de tafel rinkelt constant een telefoon, er gaat onophoudelijk een deurbel, en er wordt hard op de muur geklopt. Ergens in de 'buitenwereld' lijkt er een oorlog aan de gang. Dat geluidsdecor is irritant en dwingend. De vier spelers (twee vrouwen, twee mannen) nemen telkens de telefoon op, maar er is nooit contact. Ook de deurbel roept hen naar buiten, maar telkens komen de spelers vruchteloos terug op het toneel, want niemand belde aan. Het geklop blijft even vruchteloos duren. Al deze geluiden dwingen de spelers tot hectische actie - alsof er regels bestaan die ze onontkoombaar moeten opvolgen. Het leidt tot een zenuwachtig ballet van opkomen en afgaan.

Plots klinkt het geblaf van een agressieve hond. De spelers stormen in het rond om veiligheid te zoeken door op stoelen of de sofa te springen.

Dit eerste tafereel krijgt een andere sfeer als er plots een schot wordt gelost. Er valt iemand dood neer. Een speler heeft een pistool bij, later worden er dat twee. Er volgt een sequentie van doodvallen en opstaan, dat is wat de 'slachtoffers' doen. Is dit drama, een toneelcitaat, of een wat flauwe mop? Etchells is een meester in het ontwijken van betekenis.

Vanaf dit punt heb je als toeschouwer het systeem van de voorstelling door. Etchells heeft deze avond opgebouwd uit verschillende

absurde fases.

Vanaf dit punt heb je als toeschouwer het systeem van de voorstelling door. Etchells heeft deze avond opgebouwd uit een reeks absurde fases. Ze duren een tijdje vooraleer er een nieuwe situatie komt. Na het schietincident volgt er een ramp: een soort aardbeving doet iedereen in paniek uit elkaar stuiven. De jonge acteur Neil Callaghan gooit zich in een acrobatische wilde dans van ontredde. De oudere acteur John Rowley haalt het pistool weer boven, pleegt zelfmoord, valt neer maar staat natuurlijk meteen weer recht. Op een ander moment zien we een ongemotiveerde ruzie, waarbij de spelers een luchtgevecht mimeren.

Dan is het tijd voor een verkleedpartij. Een na een gaan de spelers af. De mannen verschijnen in een nieuw pak en de actrices zijn nu eens kamermeisjes, dan weer statige dames. Er verschijnt ook een bruid. De jongste speler heeft problemen met zijn pantalon. Telkens hij verschijnt, komt hij met een nieuwe aanzetten. De vorige verstopt hij onder een tapijt. Als er dan plots politieagenten op het podium staan, haalt een smeris de hoop uit elkaar. Het wordt dan een gag zonder pointe.

De verkleedpartij laat ons verschillende lagen van de bevolking zien. Het gaat van *streetwear*, naar werkkleding, naar chique lange jurken. Die sociologische opdeling klinkt belangrijker dan ze is, want elk opkomen moet gewoon telkens een nieuw absurd, komisch moment opleveren.

Er volgt een fase met tekst. 'Ik sta voor het venster en kijk naar buiten,' begint een actrice. De monoloog wordt een aantal keren hernomen door meerdere spelers, tot hun stemmen onverstaaanbaar verstrengelen.

De voorstelling nadert dan haar einde. Een actrice scheurt een kussen open, en verspreidt de inhoud als toneelsneeuw. Dat duurt behoorlijk lang, want ze offert meerdere kussens op aan haar sneeuwobsessie.

Ondertussen is die duivelse telefoon nog eens afgegaan. Eerder in de voorstelling had de jonge acteur Neil Callaghan al een gesprek waarin hij meldde dat we in het midden van de voorstelling waren. Nu kan hij zeggen dat het hier nog twee minuten zal duren. Maar hij krijgt de opdracht om gewoon te zeggen: "Ik ben gelukkig" en dan zal de voorstelling voorbij zijn. En ja, twee minuten later zegt hij: "Ik ben gelukkig" en gaat het licht uit.

De voorstelling heeft een komische toon, maar eens de methode duidelijk is wordt alles minder geestig. Van de vier spelers wordt wel een uiterste concentratie gevraagd. Zij leveren een mooi voorbeeld van fysiek acteren.

Of de voorstelling een antwoord biedt op de titel, is zeer de vraag. Wat we zien is theater om het theater – en zo is Tim Etchells verwant aan de Nederlandse toneelmaker Jetse Batelaan. Alleen is de absurditeit van Batelaan subtieler, en beschikt hij ook over een groter gevoel voor humor.

Zo valt deze 'How Goes the World' ondanks de overgave van zeer goede performers wat tegen. Etchells blijft steken in een wat bloedeloze stijloefening. Al wordt er aan de lopende band zelfmoord gepleegd, of hoor je in de achtergrond het gerommel van een oorlog, wat overblijft is een virtueuze leegheid.